

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): Tomáš Juhás
Název práce: Ålandské ostrovy – autonomie a cesta k nej

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):
doc. PhDr. Petr Svobodný, Ph.D.
Ústav dějin UK a archiv UK, Ovocný trh 3, 116 36 Praha 1
vědecký pracovník

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Práce o tzv. ålandské otázce v 19. století a po první světové válce si kladla za cíl analyzovat postoje zúčastněných stran územního sporu, varianty řešení a důvody, které vedly k nakonec přijatému řešení (demilitarizace a posílená autonomie v rámci Finska zprostředkovaná a garantovaná mezinárodním společenstvím).

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Práce je velmi dobře členěna, včetně vnitřního přehledného členění teoretického úvodu (metodologie, terminologie, rozbor pramenů a literatury).

Přehled historických proměn ålandské otázky (neutralizace a demilitarizace v 19. století; problémy neutrality během první světové války, volání Ålandů po připojení ke Švédsku v době vrcholícího hnutí za nezávislost Finska a chaotická situace na ostrovech v posledním období války 1917/18; mírná stabilizace po skončení války, vyřazení dvou zainteresovaných mocností, tj. Ruska a Německa, pokusy o internacionalizaci etnické otázky v rámci mírové konference 1918/1919; rozhodující role Společnosti národů 1920/21) je podán ve čtyřech chronologických podkapitolách 1. části ze dvou hledisek – mezinárodněpolitického a vojensko-strategického na jedné straně a národně-identifikačního na straně druhé (Finové-Švédové-Ålandané). Nejrozsáhlejší je pochopitelně čtvrtá podkapitola popisující mezinárodněprávní a diplomatické procedury projednávání problému na půdě nově vytvořené SN.

Podrobnější analýza motivace, postojů a strategií jednotlivých stran sporu (bezprostředních i zprostředkujících) je podána v části 2. Z hlediska deklarovaných cílů je tato část jádrem práce, přehledně a přesvědčivě vyargumentovaným, opět primárně ze dvou perspektiv (vojensko-strategické a etnické). V této kapitole by si jako jedna ze stran sporu (respektive jeho objekt) možná zasloužili o něco větší prostor samotní Ålandané, respektive další představitelé švédskojazyčných obyvatel Finska. Nejkratší 3. část prezentuje finální řešení (rezoluce SN, modifikace autonomního statutu ostrovů) a velmi stručně i jeho nerealizované alternativy.

Důvody vedoucí k přijatému řešení sumarizuje autor v závěru. Za závažnější považují ty, které autor v textu řadí do druhé podkapitoly, tedy strukturální důvody (převaha vojensko-strategických zájmů nad etnickou otázkou, obavy z precedenčního rozhodnutí jako vzoru pro další územní spory ze strany mocností, obavy z možného otevřeného konfliktu, nerealizovatelnost jiné alternativy, odmítnutí obav Švédska z asimilace rozšířením autonomie), nikoliv důsledek momentálního politického zvratu ve Švédsku.

Lze jen souhlasit s autorovým oceněním skutečnosti (ovšem nijak originálním a nikým nezpochybnovaným), že vyřešení ålandské otázky, dodnes trvající a inspirující, bylo jediným větším úspěchem SN.

V deskriptivní a analytické části práce autor prokázal schopnost tvůrčího přístupu ke zvolenému tématu na úrovni kladené na bakalářskou práci. Velký komparativní potenciál, tedy „ålandský model“ řešení postavení etnicky odlišných a vojensko-strategicky problematických součástí států v dnešním světě (Kurdistán, Abcházie, Kurily), je v úvodu pouze naznačen odkazem na literaturu, ale autor jej ve své práci nevyužil.

Pro práci použil odpovídající spektrum a objem relevantních pramenů (převážně diplomatického charakteru) a sekundární literatury

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

K formální stránce nemám připomínky, všechny náležitosti dle mého názoru autor splnil.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Práce zcela naplňující stanovené cíle působí navíc jako velmi inspirativní úvod do diskuse o možnostech řešení mezinárodních a etnických konfliktů mírovou cestou nejen v historické perspektivě, ale i jako o alternativním modelu v současných sporech v krizových oblastech.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

a) Jaký byl postoj k álandské otázce v SN ze strany představitelů ČSR, mj. s ohledem na vlastní menšinovou otázku?

b) Jaké byly postoje dalších švédskojazyčných Finů mimo Ålandy (kromě Mannerheima) – tisk, poslanci atd.?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji známku výborně.

Datum:

10.6.13

Podpis:

Pozn.: Hodnocení pište k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo přiložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.